

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.
 Inzerati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupčijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenske ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.
 Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, prilčno. — Telefon št. 314.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:
 v Jugoslaviji:
 celoletno napre. plačan . . . K 180—
 polletno 90—
 3 mesečno 45—
 1 15—
 V inozemstvu:
 celoletno K 240—
 polletno 120—
 3 mesečno 60—
 1 20—
 Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvič naročnino vedno po nakaznici.
 Na samo nismo naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Dopolne sprejema le podpisane in zadostno frankovane. Reprograf ne vrača.

Posamezna številka velja 1 krono.

Postnine plačana v gotovini.

Poziv naprednjakom na deželi.

Odlomitev je tik pred nami. Po poslednjih poročilih, ki mi prihajajo z dežele, je videti, da bo poraz klerikalne stranke hujši, kakor smo sami pričakovali. JDS ima zavest, da je v boju zoper klerikalizem povsem nesebično storila svojo dolžnost v polni meri.

Zdaj je treba, da demokrati po deželi kot pravi voditelji tega boja izdajo za nedeljo zadnje dispozicije.

Pred vsem treba povedati vsemu volilstvu, da je glavna stvar, da vsi naprednjaki res gredo voliti. Vse kaže, da bo udeležba pri volitvi mnogo manjša, kakor kdaj pri državno-zbornih volitvah. Zato pa tem bolj pridejo do veljave oni glasovi, ki se res oddajo. Združite se v zadnjem hipu vsi naprednjaki po mestih, tržih in vaseh, da spravite na volišče vse protiklerikalne glasove. Stvorite v ta namen agitacijske odbore!

Razvoj volilne borbe kaže tudi, da je bila naša stranka vse preiskrorna in da se sama ni zavedala, kako se od klerikalizma trpinčeno ljudstvo zanaša na nas, ker vidi, da smo mi steber vse borbe proti klerikalizmu in njegov strah. Zato moramo v zadnjem hipu pozvati vse somišljenike, ki so stara napredna garda, in vse mlajše sobotnike, da se drže izključno liste JDS in da vsim naprednim elementom odločno svetujemo, da spuste kroglice v prvo skrinjico na Kranjskem, na Štajerskem pa v tretjo.

Volilna borba je tudi pokazala, da je naše umirjeno stališče v gospodarskih vprašanih in glede avtonomije pravilno, in da je jugoslovenska državna ideja v vseh krogih našega ljudstva jako močna. Na shod

dih, kjerkoli smo nastopili, nismo čuli stvarnega ugovora proti našemu programu in so zlasti pristaši iz naše stranke pobeglih struj morali priznati, da je naše stališče edino pravilno.

JDS bo po volitvah, kar se strankarske solidarnosti tiče, svoje stališče bistveno spremenila. Držali se bomo stališča: Zvestoba za zvestobo. Tisočim prošnjam sem ustregel, ne da bi le za trenutek vprašal po stranki in po lastnem interesu. Sedaj pa treba strožje discipline. Kdor nas v nedeljo ne bo poznal, tega mi ne bomo več poznali.

Mnogi izmed Vas delujejo kot dobrovolci v sorodnih strankah. Njihovo delo je opravljeno. V nedeljo jim je dolžnost, daa povrne svojo moč JDS, ki je bila in ostane voditelj vse borbe za konsolidacijo naše države in za uničenje klerikalizma.

Odkar pomnimo v politični zgodovini Slovenije, je klerikalizem v tej deželi zmagoval. Za nedeljo prvič zanesljivo pričakujemo, da se zruši. Pritisnite še v zadnjem trenutku, da bo njegov poraz uničujoč, obenem pa da bo 28. november časten dan tudi za nesebično JDS, ki je narodu izvojevala volitve in ves ta uspeh.

Za napredne kmete, ki so dobro informirani, kaj smo mi storili za osvoboditev slovenskega kmeta, za obrtnike, za trgovce, za vso inteligenco, je 28. t. m. volilna in agitacijska dolžnost.

V Ljubljani, 26. novembra 1920.

Dr. Gregor Žerjav.

Kandidat obrtnikov pri SLS.

Marsikaj se spregleda v volilni borbi, ampak človeku, ki želi čistosti v javnem življenju, se zdi skoro nemogoče, da se more politična stranka na ta način oskrnuti kot je to storila tokrat pri izbiri kandidatov. Stranka, ki ima za seboj tako pisano in nemoralno preteklost, ki ima v svoji zupščini grde grešnike proti narodu, proti državi, proti kulturi, grehe, ki jih je povzročila kosmarna vest osebnega egoizma. SLS mirno požira in prebavlja po osebnem masevanju kričnega dejanja svojih pristašev iz Šustersičeve dobe (Vehovec, Pegan, Benedik in razni duhovniki-ovaduh), mirno je požrla zloglasno anovizijsko gospodarstvo klerikalnih velikov, včeraj očita Fran Kovač, posestnik z Goreniskega, klerikalnemu kandidatu Finžgarju, da je leta 1918 namram kmetom ob prevzemanju goveje živine v Lesah zakrivil zločin poizkušene golofije, da spada v zapor, ne pa na kandidatno listo. Gosar je v preiskavi zaradi zločina in izdajstva domovine. Tako se vije v SLS venec grehov in zločinov v neskončnost. Stranka se s temi ljudmi strinja in nima poguma, nima toliko moralne vesti, da bi jih enkrat za vselej izpljunila.

Menimo pa, da je največji moister v korupciji kandidat obrtnikov SLS g. Ogrin. Ta mož nosi seboj težko vrečo velikih grehov osebne sebičnosti — cinično, brez očitkov in brez vesti. Ker živi s svojimi podjetji kot zidarSKI moister v Ljubljani, je v mestu grehe mnogo lažje prikriti kot zunaj na deželi. Težko je priti v množici 100.000 ljudi vsem sleparijam in korupcijam na sled, ker jih znaio spretni ljudje dobro maskirati — osebni egoizem dobi gloriole človekoljublja in splošnih javnih koristi.

Gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo je razpolagala z ogromno množino gospodarskih predmetov. Po odredbi deželne vla-

de naj bi podpirala naša obrtna, industrijska in kmetijska podjetja. G. Ogrin je imel od prvega početka pa do danes veliko in takorekoč odlično besedo pri razdeljevanju blaga in določanju cen. Skoro poldrugo leto po prevratu je bil član te komisije kot zastopnik klerikalnih gospodarskih organizacij. Skoro leto dni pa je predsednik te komisije in takorekoč gospodar vsega.

Velike so bile pritožbe našega obrtništva, nastal je tudi oster konflikt z vojaško oblastjo, češ da se gospodari koruptno. Prišla je revizijska strokovnjakov, ki je ugotovila, da se več kot osem mesecev po prevratu ni vodilo nikakih knjig, iz katerih bi bila razvidna množina blaga in različne vrste blaga. Tiskovine za nakazila blaga posameznim strankam so upeljali mnogo mesecev po prevratu. To so prvi sledovi blaginjskih prilog, prvi poizkusi za redno denarno poslovanje, toda še vedno brez zanesljivih skladiščnih knjig. Največ blaga se je razdelilo ravno v prvih mesecih po prevratu. Koliko usnjara Pollak, če do danes nihče točno ne ve. Ogromne množine lesa so dobile klerikalne obrtne institucije. Odločala sta ing. Remec in Ogrin — vsi ostali člani komisije so morali nač glasovati za predloge, ki so prišli iz pisarne. Kdo pa naj bi primerno informiran, ako nima vpogleda niti v skladišča niti v pisarne. Remec in Ogrin se krljeta s formalnimi sklepi sei gospodarske komisije. Uradna revizijska je dokazala, da gospodarstvo ni bilo v redu, da za mnogo mesecev manjka vobče vsaka podlaga za revizijo — ni knjig, ni listin. Predsednik ing. Remec je dobil za svojo tovarno na Duplicah pri Kamniku za 60.000 K strojev, ki so bili vredni v času prodaje po mnenju strokovnjakov 1.200.000 do 1.400.000 kron. Vse to je bilo izpeljano s sodelovanjem g. Ogrina in še par njegovih prijateljev. V skupino osebnih

dobičkov spada tudi Remčev avtomobil, ki ga je, kakor trdi g. Ogrin, dobil g. Remec čisto pravilnim potom od gospodarske komisije.

Glavni Ogrinovi dohodki od Gospodarske komisije pa so zaviti v temo indirektnih potov. Ogrin je predsednik neke mizarske centrale, ki je prvotno imela namen, obnoviti Goriško. Ta centrala je dobila ogromna nakazila za več milijonov različnega lesa in sploh stavbenega materiala. Podjetje je združeno. Udeležena je Ljudska posojilnica. Ogrin, več klerikalnih velikov — zaradi lepšega pa tudi par naprednih tvrdk z nekaj malo deležev. Pravila so izdelali gospodje okrog Ljudske posojilnice in je imela že prvo na ta centrala namen, izkoristiti državo in javne interese na podoben način kot znana Šustersičeva vnovčevalnica. Koliko materiala od Gospodarske komisije se je uporabilo za to združeno direktno in koliko po skrivnih potih na zasebni račun zidarskih podjetij g. Ogrina, ugotovimo, ko bodo privatna izsledovanja dovršena. G. Ogrin je postopal liberalno: hotel je živeti sam, ampak naklonil je v izdatni meri blago tudi drugim političnim pristašim in se je pri tem poslužil prefriganih metod, da je nakazoval blago, kreditirano celo onim državnim uradom, ki so jih vodili klerikalci, in odtod so se delile odličnim klerikalnim gospodom stvari velike vrednosti.

Ogrinov avtomobil je vreden po strokovniškem mnenju preko 200 tisoč kron. Dobil ga je g. predsednik od Gospodarske komisije za okroglo 58.000 K in Gospodarska komisija je plačala samo za prenovitev in nove

sestavine za ta voz preko 60.000 K. Ves strojni in železni del je dobil g. predsednik brezplačno.

Gosp. komisija je danes popolnoma v klerikalnih rokah. Pridele so velika odkritja. Danes ima ta zavod edino še ta namen, da plačuje številnemu klerikalnemu uradništvu in pridelanim klerikalnim uradnikom za popoldansko službovanje visoke nagrade, potnine, dnevnice itd. — vsi so na komisijskih potih, na revizijah, sklepajo račune, revidirajo že leto dni račune narodnih svetov itd. To je izrecno samo eno veliko očazno klerikalno korito. Samo en računski uradnik — prideljen za popoldne — g. Petercel, je prejel pod različnimi naslovi poleg svoje redne mesečne plače samo pri Gospodarski komisiji za enega preteklih mesecev nad 20.000 K. Privoščimo vsakemu, da se delo plača, toda čistost uprave mora ostati vrhovno načelo.

G. predsednik Gospodarske komisije in kandidat klerikalnih obrtnikov naj pojasni naši javnosti: kje je imel skrite stroje, ki niso bili do sedaj nikjer vpisani, ki jih je več vagonov, ki so bili skriti v skladiščih klerikalnih zavodov neke za progo lužne železnice. — Naj nam pojasni kupčijo za erarične traverze z g. Lavtizarjem, klerikalnim velikom iz Kranjske gore, ki jih je uporabil g. Ogrin za prezidavo v Mediatovi hiši (last kanonikov) na Dunajski cesti. Tudi tu se da dobiti formalno pravičen izhod.

Vse na svetu je mogoče, ni pa mogoča čistost javne uprave tam, kjer imajo klerikalci prvo besedo.

Moji stanovski grehi.

Mislil sem, da sem večji grešnik. Do danes pa so nasprotniki mogli navesti tako malo očitkov, da bo moja sproved prav lahka, tem bolj, ker očitke z mirno vestjo zavrnem. Edini nasprotnik, ki je imel pogum nastopiti proti meni s svojimi podnosom, je gospod Karel Zorko v »Novi Pravdi« od 20. t. m. Ponavlja očitke, da sem jaz hotel nižjim namoščencem nekaj dražinskih doklad vzeti in jih dati višjim, in ta očitke dokazuje. Izjavljam še enkrat, da je ta trditev laž. Gospoda Zorka toliko spoštujem, da mu ne očitam, da bi si bil on to laž iz zlobnosti izmislil. Iz debat v odborovih sejah ga poznam, da se rad zaleti in ga vsa pojasnjevanja ne morejo spraviti na pot pravilnega in doslednega sklepanja. Res je, da smo debatirali o izenačenju odstotne mere doklad, toda v vse družinski zvezi. Sad te debate pa je bil, da smo vsi namoščenci enotno zahtevali potem 200 odstotne in kasneje 250 odstotne doklade na novembarske prejemke leta 1919 za vse službene kategorije. Dopis gospoda Zorka je diktiran iz političnih in ne stanovskih navedb, iz namena hiskati nižje uslužbence proti uradnikom.

Drugi greh sem našel v »Večernem listu« z dne 25. t. m., da sem na zgradu uradništva nastopal proti službam, češ da so leni, da nimajo izobrazbe, da vsled tega tudi ne zaslužijo take plače, kakršno imajo. »Večerni list« se je to pot debelo zlagal. Nikjer nisem kaj takega govoril, niti mislil.

»Napreč« od 25. t. m. pa me razkrinka kot največjega strahopetca. Trdi, da iz samega strahu nisem prevzel predsedništva uradniške organizacije. Na to smešnost ne reagiram. Pač pa reagiram na daljnjo trditev, da sem svoječasno v najkritičnejših dnevih prav nejnauško pobegnil iz višjega šol. sveta in odložil deželnozborni mandat. Kdor je to napisal, pač ne more biti zdrave pameti. Od julija 1914 do 24. decembra 1918 sem služboval pri vojakih v Pulju. O izvrševanju mojih političnih mandatov ni moglo biti govora; deželni zbor sploh ni posloval. Res je, da sem začetkom 1918 odložil te funkcije; to pa je bila le formaliteta iz čisto zasebnih rodbinskih razlogov. V deželnem šolskem svetu je že od početka vojne deloval moj namestnik. V Ljubljano sem se vrnil pozno po prevratu. Ugotavljam pa, da sem na različnih shodih nastopal v korist svojim tovarišem pred vojo, v časih, ko je bilo zabavljanje in kritika vladnega delovanja nevarno za govornika. Takrat se marsikdo od nasprotnikov ni javno oglašal, ki ima danes veliko korajžo, ko ni nobene nevarnosti, da bi ga zadela kakšna službena neprijetnost.

Profesor Jožef Reiser.

Jadranski mir.

Pod tem naslovom priobčuje »Neue Zürcher Zeitung« dopis iz Rima, v katerem se bere med drugim, da je dosegla Italija pri pogajanjih v Santi Margheriti tako velike uspehe, kakršnih ni nihče pričakoval. Italija je dobila meje, kakršnih nima nobena druga država. S stališča višje pravčnosti je sicer sporazum pomakljiv, ker je odtrgal pol milijona Jugoslovencov in okoli 20.000 Italijanov njihovim nacionalnim državam, toda ne sme se pozabiti, da

drugi način. Nato hvali dopisnik »čuj je bilo nemogoče določiti meje na dovito italijansko strpljivost napram drugim narodnostim«. Italija se ni odrekla Dalmaciji, ki bi ji morala pripasti po londonskem paktu, samo iz ozira nacionalnega principa, ampak tudi pred vsem zato, ker bi pomenila posest Dalmacije za Italijo težko finančno obremenitev in bi bila povod novih konfliktov. Posest Dalmacije bi bila nevarna tudi za obrambo Italije, ker bi razširila nje-

ne meje na vzhodu. Namesto Dalmacije je dobila Italija nedotakljivo vzhodno mejo, ki odpira Italiji pristo pot v Ljubljano in ji pripušča popolno kontrolo nad reškimi dovoznimi črtami. Posest črte Matulje — St. Peter je za Italijo kapitalnega pomena.

Nova meja izključuje tudi vsako ogroženje Trsta. Italija je dobila s to mejo tudi znatne gospodarske prednosti, na primer idrijske rudnike in obširne gozdove severozapadno od Gorice. Končna rešitev jadranskega vprašanja pa je za Italijo tudi z druge strani veličinske važnosti. Italija bo sedaj lahko demobilizirala in omejila vojaške izdatke in bo vsled izvršne nove meje lahko sama rešila vprašanje razorožitve. Nadvse ugodna rešitev jadranskega vprašanja pa je vzela tudi italijanskemu šovinističnemu imperijalizmu zaslobo.

To je za notranje umirjenje, katerega Italija tako nujno potrebuje, odločilne važnosti. Giolittiju pa se je zopet enkrat posrečilo, da je požel, kar je drugi pred njim sejal: Nitti v Pallanzu. Giolitti pa ima vendar le to zaslugi, da se ni ustrašil huiškantja nacionalističnega časopisja in groženj desničarskih liberalcev, ki so hoteli zapustiti vladno večino, ampak je vklub temu obnovil in dokončal pogajanja. Z uspešnim izidom pogajanj so postale grožnje nacionalistov iluzorne.

Volilni shod jugoslovenskih vpokojencev v Mestnem domu.

Včeraj popoldne se je vršil v veliki dvorani Mestnega doma volilni shod »I. splošnega društva jugoslovenskih vpokojencev«. Shod je otvoril društveni predsednik g. Bole, ki je pozdravil dosegla kandidata JDS, g. profesorja Reiserja in poročevalca »Slovenskega Naroda«, ki je poslal edini od vseh ljubljanskih dnevnikov svojega zastopnika na shod.

Predsednik je na kratko opisal ustanovitve in pomen društva, ki ima namen zbrati v svojem okrilju vse vpokojence brez razlike političnega prepričanja, slojev in javnih služb, ter pozvati člane k solidarnosti na dan volitev za konstituantno. Društveni odbor je poslal vsim strankam pismo, v katerem jim je sporočil, da bo priporočal društvenim članom ono kandidatno listo, katere stranka se zaveže, da bodo njeni zastopniki varovali prisluženje pravice in koristi vpokojencev in ki bo z ozirom na dosežanje zastopstvenje vpokojencev zajamčila sodelovanje v bodočem ljubljanskem občinskem svetu in katere glasilo bo priobčevalo društvene vesti. Na to pismo so odgovorili samo edicijalni demokrati in Jugoslovenska demokratska stranka, katere vodstvo je izjavilo, da bo prevzele predloge, ki jih bo stavil profesor Reiser, za svoje. Glede zastopa v občinskem svetu se bo JDS ozirala na želje vpokojencev, kar naj bi se storilo z obojestranskim sporazumom. Nato je g. Bole zavrnil mirno neosnovane napade »Napreč« na njegovo osebo in dal besedo kandidatu JDS, g. prof. Reiserju.

Prof. Reiser je predvsem izjavil, da ni prišel na shod za to, da bi agitiral za svojo stranko, ampak kot javni namoščene, ki hoče dati pojasnilo, kako morejo vpokojenci doseči cilj svojih težnj. Deloval je za javne namoščence v času, ko niti mislil ni na to, da bo kdaj kandidat kakšne stranke. On je bil prvi, ki je povzdignil na skupščini Osrednje zveze glas za vpokojence. V časih, ko se urejajo različne upravne razmere v državi, se je pokazalo, da se merodajni politiki ne zavedajo svojih nalog. V načrtu službene pragmatike mora zmagati predvsem zahteva, da je pogodba, sklenjena med uslužbencom in delodajalcem, veljavna od vstopa v službo, pa do smrti. Življenske zadeve javnih namoščencev in vpokojencev bodo rešene le takrat, ko bodo vsi medsebojno tako močno organizirani, da jih ne bo mogla zavrniti nobena vlada. V konstituenti se mora rešiti v prvi vrsti vprašanje razmerja javnih namoščencev in vpokojencev do države. Pokojnina mora biti blaven del plače javnih namoščencev. Če bo to na-

Čelo v pragmatiki uveljavljeno, ne bo treba vpokojencem beračiti za zvišanje pokojnine. Vpokojenci mora dobiti svojo polno zadnjo plačo za pokojnino. To pa je mogoče uveljaviti le s trdno medsebojno organizacijo in s pomočjo posredovalcev. Če bodo zmagale močne agrarne struje, se bo vpokojencem slabo godilo. Strankarska agitacija je začela neslovo med višje in nižje uslužbence. Tu velja načelo: Kdor nas ceni, dela za naš pogin. Če ne bomo složni, bomo vsi skupaj tepeni. Nismo več v predvojnem duhu za ugled kakšnega stavka. Danes smo v svoji državi, kjer smo vsi enaki. Med javnimi nameščenci in vpokojenci je treba složenje in edinstvenega dela, ker smo vsi večalimani iz nižjih slojev. Vsak služi svoj kruh ali s glavo ali pa z roko. Skupno je treba zasledovati skupne cilje. Vsak naj dobro prevdri, kakšno stranko bo volil po načelu, da bo le tisti mož odkrito zastopal koristi javnih nameščencev in vpokojencev, ki je že dolgo let pred volitvami delal v organizaciji in ne kak človek, ki se je izlegel še le za volitve. Če bo izvoljen on, ne bo nikdar delal nobene razlike med omini, ki jih bo zastopal pred državo. Govornik je končno označil frotive narodnih socialcev, ki razglajajo, da je on povzročil cepitev med višjimi in nižjimi uslužbenci, na nizkotno laž. Tudi »Naprejevec« trditve, češ da je zbežal iz vsigeja solskega sveta in iz občinskega zastopstva, so zlagane, ker on kot voljak ni mogel izvrševati svojega poslanstva in je odstopil, da je lahko drugi prišel do dela. Delal je za javne nameščence v časih, ko je bil v Ljubljani zloglasni

Schwarz in je bila nevarnost, da ga odpustijo iz službe. Kje so bili takrat razni narodni in nenarodni socialci, ki vpljejo danes proti vladi, ker vedo, da se jim ne bo ničesar zgodilo? JDS bo ena najmočnejših strank v konstituenti ter ima za to zagotovilo, da bo mogel delati za one, ki jih bo zastopal. Kandidatura je sprejel le pod zagotovilo, da sprejme JDS vprašanja javnih nameščencev in vpokojencev za svoja. Prepričan je, da se bodo razmere spremenile, ako bo prišel zastopnik močne stranke naravnost pred parlament s svojimi zahtevami. Naj se predbečiva JDS karkoli, čno je resnično, da je vse, kar smo dosegli v dveh letih po prevratu, edino le zaslug JDS. Zaslugu Kučevca je, da so dobili vpokojenci 50% zvišanja. Dr. Kramer pa se je vedno boril za javne nameščence in vpokojence, ki bodo dosegli svoje pravice le po tem parlamentu in stranki. Zato naj se v nedeljo odloči vsak po svojem najboljšem prepričanju. Zborovalci so z velikim navdušenjem odobrvali govornikova izjavljanja in mu po končanem govoru burno ploskali.

Ko je predsednik g. Bole že govoril zaključne besede, se je oglasil k besedi kandidat NŠS Brandner, ki je hvalil g. Reinsnerja kot poštenega in delovnega moža, kateremu ne more ničesar očitati. S povečano glavo je nato govoril v znanem socialističnem tonu o raznih izmišljenih grehih stranke, ki je še nedavno gojila njegove pristaje, ki so pa raje postali narodno-socialistični voditelji kakor pa da bi ostali pridni delavci za napredek jugoslovenskega naroda.

Telefonska in brzojavna poročila.

ŽELEZNIŠKA POGAJANJA MED NAŠO KRALJEVINO IN BOLGARIJO.

Beograd, 25. novembra. Med našimi in bolgarskimi delegati glede ureditve železniškega prometa med obema državama je prišlo do popolnega sporazuma. Doseglo se je, da se vrši tovarni promet med Bolgarijo in Jugoslavijo, ne da bi bilo treba blago prelagati v Caribrodu.

AVSTRO - OGRSKA BANKA.

— d. Dunaj, 25. novembra. Na današnji seji generalnega sveta Avstro-ogrške banke pod predsedstvom guvernerja dr. Spitzmullerja se je sklenilo, da se skladišča brezden obliki zbor za 18. december. Temu brezdenemu obliki zboru se bo predložil predlog, da skladišča nadaljevanje bančnega in hipotekarnega poslovanja tudi po potoku bančnega privilegija po členu 107 odst. 3 bančnih pravil. Sicer so se na seji razpravljale samo upravne zadeve.

PREMESTITEV NEMŠKE UNIVERZE IZ PRAGE.

— d. Praga, 25. novembra. (Dun. kor. ar.) Kakor poročajo nemški listi, je predsednik Masaryk včeraj sprejel odposlanca profesorja kolegijske nemške vseučilišča in tehnike, ki so z njim pretresali vprašanje preselitve obeh visokih šol na ozemlje, kjer prebivajo Nemci. Masaryk je dejal, da mu je želja po preselitvi uveljaviti. Ob tej priliki so obrazložili predsedniku tudi potrebo preobrazbe montanističnega oddelka na nemški tehniki in potrebo ustanovitve nemške trgovske visoke šole.

POGAJANJA Z NEMCI NA ČESKEM.

— d. Praga, 25. novembra. »Narodni Politika« poroča, da se načelnik agrarne stranke divji minister za notranje stvari Svehla pogaja z nemškimi in češkimi parlamentarci. List pravi: Ustvariti podlago za široko koalicio, katere bi se udeležili tudi nemški socialni demokrati, je težka stvar. Rajši bi verjeli, da bi se v sedanjih kabinetu poklical en nemški nepolitični strokovnjak.

ROMATIJE NA GRŠKEM.

— d. Pariz, 25. novembra. Po brezlični brzojavki iz Rima je bil Venizelos v Atini izvoljen za poslanca.

SESTANOK DRŽAVNIKOV V LONDONU.

— d. London, 25. novembra. Francoski ministri predsednik Leygues bo danes dospel z Berthelotom v London. Tudi italijanski ministri predsednik Giolitti pride na povabilo angleškega ministrskega predsednika semkaj. Govori se, da se bo tudi novi srbski ministri predsednik Rihlits udeležil posvetovanj. Njih predmet bo grško vprašanje, vzpostavitev trgovinskih odnosov z Rusijo, nemška obnova in eventualna izprememba mirovne pogodbe s Turčijo.

FRANCIJA HOČE VZPOSTAVITI, KAR JE UNIČILA VOJNA?

— d. Pariz, 24. novembra. (DKU.) V včerajšnji debati v poslanski zbornici glede vzpostavitve odnosov z Vatikanom je socialistični poslanec

Paul Boncour dejal med drugim: Zanačljiva politika vlade obstoji v tem, da podpira v Avstriji, Madžarski, Bavarski in Poljski konservativne elemente, da se jih poslužuje kot orožja, s katerim hoče zatreti demokratično gibanje. Govornik je menil, da pomaga Francija s to smerjo svoje zunanje politike vzpostavljati monarhijo v Avstriji. Tudi na Madžarskem gre francoska politika monarhističnim tendencam na roko. Govornik se je vprašal čemu hoče Francija vzpostaviti, kar je uničila vojna? Francoski narod na ta način svojega ugleda in svoje moči v svetu ne more dvigniti. Na ta način pospešuje reakcijo, ki povzroča v Nemčiji ojačanje militarizma, in s tem možnost povratka revanše. Resnica je, da je politika francoske vlade usmerjena na to, da zlomi delavske organizacije in socialistično akcijo v prid konservativnim elementom. To politiko protirevolucije pospešuje Francija tudi med Rusiji in Poljski. Boncour je svoj govor med odobravanjem somišljenikov zaključil z besedami, da zunanji svet Francijo nikakor ne sme smatrati kot protirevolucionarno silo.

KANAL LA MANCHE.

— d. Pariz, 24. novembra. (Havas) Mednarodna trgovska konferenca se je izjavila za pospešitev zgradbe predora pod Rokavom (La Manche).

REVOLUCIJA NA IRSKEM.

— d. London, 25. novembra. Odgovarjajoč na izvajanja Asquithova o Irski, je izjavil glavni tajnik za Irsko Greenwood, da so popolnoma nerešniška poročila, da se po Irski vozi redarji v avtomobilih ter zahtevajo in more. V treh četrtinah Irske vlada prav tako globok mir kakor v angleški grofiji Kentu blizu Londona. Pomirjenje Irske je mogoče samo, ako bodo premagani morilci. Pogajanje vlade z morilci ni mogoče. — Nadalje je opozoril na rovarjenje sinajnovcev na Angleškem in Skotskem. V Manchesteru in Liverpoolu so razkrili naklepe proti pristajniškim napravam.

MIROVNA POGAJANJA V RIGI.

— d. Riga, 24. novembra. Sovjetska delegacija je poljski delegaciji poslala noto, kjer ji naznaja, da se prekinita mirovna pogajanja, ker se poljska vlada baže ni ozirala na sporazum z dne 14. oktobra glede odstopka poljskih čet z volinske fronte. Predsednik poljske delegacije podminister Dabaki se je obrnil do vojaških oblasti s prošnjo za pojasnila in je izvedel, da se po zadnjih poročilih poljska armada po načrtu umika na demarkacijsko črto. Vlede tega je Dabaki na rusko noto poslal boljševiški delegaciji kratok odgovor in jo obvestil, da se poljske čete umikajo in je izrazil svoje obžalovanje, da so se mirovna pogajanja prekinila. — V nedeljo ob 21. je ruska delegacija predlagala, naj se pogajanja nadaljujejo.

Zakaj bom volil demokrate?

1.) Demokrate bom volil, ker so stranka resnega dela, ki se trudi, da bi postavila državo na trdne noge. Klerikalci so kot sokrivci svetovne vojne uničevali življenje in premoženje. Vojne posledice, ki so jih samo oni krivi, pa inkorišajo za hujškanje nevednih ljudi proti državi in proti drugim strankam. Komunisti so v Rusiji pokazali, kaj znajo. Zazigati, ropati in moriti. Narodni socialci so puhloglavi kričali, ki mislijo, da obstoja politično delo samo v prekujevanju političnih koslov in v hujškanju ljudi. Če bi oni imeli kaj govoriti bi bila že danes zopet vojska. Po plebiacitu na Koroškem so po ulicah kričali: »V Ljubljani mora teči krič v potokih!« — Samostojni kmetje do sedaj tudi še niso pokazali, da so sposobni za resno in takšno državo.

nisko delo. JDS ima najboljši in že preizkušene parlamentarce na čelu svojih listov ter takoj za njimi najbolj večje strokovnjake za vsa gospodarska vprašanja.

2.) JDS bom volil, ker je narodna stranka. Vsa njena preteklost je bila posvečena boju za pravdico in samostojnost našega naroda. V demokratski stranki je celo vrsto narodnih mučenikov, ki so bili preganjani od Avstrijcev. Narodna misel potrebuje tudi še danes dobrih in vpetih zagovornikov in to vas do takrat, dokler ne bo zbrisana razlika med Slovenci, Hrvatji in Srbi. dokler ne bo Slovenec čutil isto kot Srb ali Hrvat in dokler ne bo sleherni Jugoslovčan spoštoval svoje države. SLS zopet potrjuje, da je njej narodnost le za oklešč. Klerikalci ostane vedno

brezdomoveinec, četudi za prevaro za nekaj časa natakne narodno krinko. V Avstriji so klerikalci za plačilo služili Rimu in Dunaju. V Jugoslaviji služijo Rimu in vsem sovražnikom naše narodne samostojnosti. Klerikalci bi najraje komaj stvorjeno državo upropastili in razdeljali. Socialisti vseh barv so internacionalni in anacionalni. Narodni socialisti pa sejejo po vrhu še razdor med narodne ljudi.

3.) JDS bom volil, ker je napredna stranka. Že 30 let vzdržuje v Sloveniji napredno misel in čuva svobodo vesti in prepričanja pred klerikalnimi nasilstvi. Kaj bi bilo v Sloveniji, ko bi ne bilo naprednjakov? V Jugoslaviji so bili sloven. demokrati edini, ki so morda delali kroge v državi opozorili na opasnost klerikalizma. Ako niso klerikalci v Sloveniji zavladali še hujše, je izključno zaslug demokratov. Kdor ne glasuje za demokrate, slabi odporno silo proti klerikalcem in spravlja v nevarnost zlasti vse dosedanje napredne pridobitve. On bo tudi kriv, če bodo klerikalci v konstituenti — kjer se bo bila odločilna bitka s klerikalci — na svoji moči še pridobili. Edino le boj demokratov proti klerikalcem je bil, je in bo uspešen in zato, ker je brezobziren.

4.) JDS bom volil, ker so v njej politično zastopani vsi sloji in vsi stanovalci. Komunisti, socialni demokrati in narodni socialci so delavska razredna stranka. Vsi ti hočejo diktatorstvo proletarijata po ruskem vzorcu. SRS je kmetijsko razredna stranka, ki napačno misli, da se bodo v konstituenti reševala le kmetiska stanovska vprašanja. SLS je duhovniška razredna stranka, ki ima v politiki pred očmi edinele koristi duhovščine. Demokrati so proti temu, da bi en stan živel na stroške drugih. Ako hoče postati naša država krepka, mora dati vsem slojem in vsem stanovom pomoč, da se razvijajo. Zato nastopajo

demokrati brezobzirno za odpravo vseh socialnih krivic, kar najbolj dokazuje njihov boj proti veleposessnikom in za agrarno reformo. Tako najuspešnejše delujejo za mirno in sporazumno življenje vseh stanov. JDS je kot vsostranska stranka vsela kandidata iz vseh stanov, postavila pa je le najbolj izobražene in najbolj sposobne ljudi, od katerih bo eden lahko več zalegel kot deset in še več drugih.

5.) JDS bom volil, ker ni demogoška stranka. Edino se shodi JDS in časopisi te stranke so v volilni borbi pokazali, da hoče stranka doseči svoje uspehe s poštenimi sredstvi in z resnico. Hujškanje, podpihovanje, vzbujanje strasti do obrekovanja je JDS prepustila drugim strankam. Strank, ki se niso sramovale za časa volitev v konstituenti Jugoslavije, v vptitem in razsajanjem mlatiti prazne slame, seveda tudi ne bo sram poslati v Beograd na ustavotvorno skupščino praznih snopov. Kandidati JDS niso nikomur obljubili nebes, pač pa bodo po najboljših močeh in najčistejši vesti storili vse, da se naša država čim prej otrese strašnih vojnih posledic ter da nastanejo za našo državljane srečnejši in boljše časi.

6.) Demokrate bom volil, ker so najmočnejša stranka v državi, ki bo štela v ustavotvorni skupščini najmanj 150 poslancev. Proti njej ali brez nje ne bo mogel nihče vladati. Slovenskih klerikalcev bo v bodočem parlamentu le okoli 16, ki se bodo med 416 poslanci kar izgubili. Tudi socialnih demokratov ne bo veliko v parlamentu. Ravnotako sam svoj glas zavzre, kdor voli komuniste ali narodne socialiste. Zelo verjetno je, da bodo komuniste vrgli iz parlamenta, kakor so jih vrgli iz občne, kjer so delali neumnost. Narodni socialisti še enega mandata ne bodo dobili in gre vsak glas zanje oddan le na korist klerikalcem.

Kako bomo volili?

1. Kdor je vpisan v volilne imenike, je upravičen voliti.

2. V nedeljo (28. t. m.) zjutraj naj se vsi napredni volilci enega okraja zberejo in skupno odločijo na volišču.

3. Ne pozabi vzeti s seboj kake izkaznice (bodisi domovinski, orožni ali poročni list ali kako drugo legitimacijo), kajti k volitvam ne dobiš od oblasti nikakega poziva.

4. Na volišču ravnaj tako-le:

a) Ko stopiš v glasovalno sobo, povej komisiji svoje ime, priimek in svoj poklic.

b) Če te člani komisije ne poznajo, pokaži tisto izkaznico, ki si jo prinesel s seboj.

c) Komisija nato ugotovi Tvojo upravičenost do glasovanja in Ti izroči majhno kroglico, ki jo skrbno stišni v desno pest.

d) Član komisije pokaže skrinjice in Ti razloži, za katero stranko je namenjena ta ali ona skrinjica.

e) Roko s kroglico vtakni v skrinjico, na kateri stoji ime stranke, ki jo voliš. Če ti voliš stranko, ki jo voliš, spusti kroglico in potegni prazno, a zaprto roko zopet ven.

f) Nato vtakni prazno, zaprto roko še v vse ostale skrinjice in pokaži nazadnje že itak prei prazno roko komisiji.

Tako si volil napredno, demokratsko stranko, ne da bi kdo za to vedel.

Vsak glas je važen, zato nidi tudi no sosedu in prijatelju. Ki ima glasovalno pravico, pa ne ve, kako naj glasuje, prišli ga na volišče, razloži mu, kako si storil sam, da tudi on stori enako in da tudi on spusti kroglico takoli v prvo, to je našo skrinjico.

Naši možje morajo imeti v bližini volišča svoj prostor in volilni imenik, da natančno lahko zasledimo, kdo od naših še ni volil, da oravčasno pošljemo po njega. Prešet naj se izvrši že dopoldne med 10. in 11. uro. Takoli v popoldanskih urah je treba poiskati še vse one volilce, ki dopoldne še niso glasovali.

Po izvršeni volitvi ne hiti takoli domov, ampak ostani v bližini volišča v družbi drugih naprednih volilcev, da bodo omahljivi videli našo moč in storili (kot ti) svojo dolžnost napram narodu in državi.

Za pristaje demokratske stranke obstoja volilna dolžnost, zato v nedeljo 28. t. m. zjutraj vsi na noge!

Politične vesti.

== Burno zborovanje NSS v Uniom. Snod se je vršil v Uniom volilni shod NSS, ki ni pokazal samo slabost te stranke, ampak tudi v bengalčni luči osvobodilno orožje, s katerim se ta stranka bori. Kljub temu, da je prisostvovalo zborovanju mnogo pristajev JDS, komunistov in socialstov, pa le malo pristajev NSS, dvorana se dolgo ni bila polna. Takoli ob pričevanju zborovanja, ki ga je vodil kandidat Juvana, je prišlo do burnih protestov iz vseh strani. Govor Juvana in nosilca liste g. Deržica, ki sta operirala seveda z že davno znanimi demagoškimi frazami, sta bila prekinjena po protestnih klicih z leve in desne. Navzoči poslanec dr. Pestotnik je moral po govoru g. Deržica miriti, a se mu je to posrečilo le za malo časa, ker so izvajanja govornikov vedno znova izkvala proteste. Značilni so bili medklici, ki so se slišali s strani narodnih socialstov, ko je g. dr. Pestotnik miril zborovalce. Med splošnim krikom in vikom se je čulo z galerije rjojenje. Ko je hotel pričeti govoriti kandidat Brantner, je zavrhlo med komunisti in socialnimi demokrati: Krumir! Kljub zagotovitvi g. Juvana, da bo dobil vsak nasprotnik besedo, se hrup ni pogoel, marveč le še naraščal od minute do minute! Na galeriji postavljeni agitatorji so zborovalce v parteru v splošno veselost obsipali z letaki: »Kdor je proti izkoristitvenemu ljudstvu, voli narodno-socialistično stranko!« Ker se hrup le ni hotel početi in se govorniki ni čulo, pričela je skromna zborovalcev peti »Lepo našo domovino!«, a dopela je st, kar je govornik kandidat Brantner planil razjarjen med nle ter vdrl nekakega invalida po glavi. Nato se je vnel tepež, dvigalo se se palice, roke, pesti, par prevnetih možakarjev vseh strank pa je prejele plačlo za svoje zavdušenje. Končno je vdril v splošno zadovoljnost sklicatelj v dvorano se poljica, ki pa ni ničesar opravila. odstranila samo par kričev, a miru radi tega je še ni bilo. Kandidat Brantner je po svojem junakem činu, s katerim je izrazil pretep, sicer skušal še nadaljevati svoj govor, a njegov glas je utonil v

splošnem krika. Ko je govoril o sprejemu Bolgarov v okrilje naše države, mu je sekundiral le še g. Kozinc, ki je kričal: »Zivola slovenska — internacionalni!« V tem tonu je šlo nekaj časa še naprej, a zanimanja ni bilo za program in za kandidate prav nikakega več, v posamihi gručah se je le debatiralo o tem, kdo je prejel več hatin. Proti koncu je g. Juvana še poznati na dano besedo, da bo privoščil tudi nasprotnikom besedo, hitro zaključil shod ter jo odkuril. Cel shod je pokazal le, da ta stranka nima ne pristajev, niti kandidatov, niti programa, s katerim bi privabila voljca, marveč da operira le s frazami, demagoštvom in — batimanji!

== Zakaj smo se pristaji JDS udeležiti shoda narodnih socialcev? Somišljenik nam piše: Ko sta kandidata dr. Gregorin in dr. Rybač odstopila, prinesel je »inodvisen« radikalen list »Jugoslavija« pamfletni letak, na katerem je bila objestna trditve, da bo narodno-socialna stranka uničila demokratsko stranko. Tisti letak nas je zelo pogrel, ker smo že takrat vedeli, da je narodno-socialna stranka majhna peščica kričavih ubežnikov iz naše stranke ter nekaj zapeljanih ljudi. Ko so sklicali za včeraj narodni socialci javen shod, sklenili smo se ga udeležiti, da reagiramo na napade in obrekovanja, ki so se v vedno večji meri širila iz narodno-socialističnih vrst in ker je bilo pričakovati, da se bo spet lagalo in obrekovalo, kar je naše stranke. Konstatirali je, da na medklice težke vsebine iz naših vrst ni reagiral niti en narodno-socialistični govornik, da je predsednik Juvana poklical policijo na pomoč, da je odstranila g. Seida, ki je marsikaj očital Juvanu in da sta Brandner in Pakin začela pretep. Kandidat začne pretepti. Imeli smo že veliko političnih borb na Slovenskem, a da bi kandidati nastopili kot preteptalci, tega do včeraj nismo doživeli. Le temu, da so bili naši pristaji razsodni in da se niso prišli preteptati, se hoi s peptmi in razvili hoi kot se je. Če bi bili hoteli, bili bi peščico narodnih socialcev pometali na cesto, predvsem seveda širokousta kandidata.

== Rožkarjeva polomija pri Sv. Barbari. Iz Maribora nam poročajo: V nedeljo bi se moral vršiti pri Sv. Barbari klerikalni shod, na katerem bi moral govoriti minister n. r. g. Rožkar. Ko je stopil Rožkar v sobo, kjer bi se morale vršiti zborovanja, mu je neki samostojni kmet izročil listo s 25 vprašanji ter zahteval odgovor na ta vprašanja. Minister Rožkar je nekaj časa gruntal in gruntal, pa ni vedel niti na eno vprašanje odgovora. Prišel se je izgovarjati, a so samostojni kmetje vztrajali pri svoji zahtevi, da mora odgovoriti na vprašanja. Poklicani orožniki niso imeli nobenega posla, ker so se kmetje sicer jako lepo zadržali. Rožkar je moral shod prekiniti in oditi. Zanimivo je, da je bila Sv. Barbara doslej ena glavnih klerikalnih trdnjav.

== Kulturni odnosi med Jugoslavijo in Italijo! »Corriere della Sera« piše, da se je pri pogajanjih v Santi Margheriti razpravljalo tudi o kulturnih odnosih med Jugoslavijo in Italijo. Na vsoučiliščima v Padovi in Rimu naj bi se ustanovila stolica za srbsko-hrvatski jezik, v Zagrebu in Beogradu pa za italijanski. Solake vprašanje je narodnostno mešanih kraji naj bi se rešilo ozkosrčno. Giolitti - Vesničev sporazum naj bi torej tudi v kulturnem oziru zhlizal oba naroda! Lepa misel, toda dokler bo italijanska kultura odrekala najprimitivnejše pravice našim ljudem v Primerju, je ta misel le idealen izrodek starokopitnih diplomatov.

== Nova stranka v Franciji. V Parizu se je konstituiral odbor nove stranke, ki se imenuje »Parti républicain démocratique et social«. Za predsednika stranke je bil izvoljen senator Jonnart, za podpredsednika pa Barthou, Gerard in Doumer.

== Krvav spopad med radikali in demokrati v Sarajevu. Sarajevo, 25. novembra. Volilno gibanje je doseglo tudi tu svoj višek. Včeraj so prikipele strankarske strasti tako daleč, da je prišlo med pristaji demokratske in radikalne stranke v kavarni »Central« do krvavega boja, pri katerem se je streljalo s samokrest.

== Pomilostitve iz solunskega procesa. Beograd, 25. novembra. Pomilostitev častnikov, zapletenih v solunsko afero, je vzbudila vseh političnih krogih veliko pozornost. Radikalci bi bili radi že preje pričeli z reaktiviranjem in s pomilostitvijo teh častnikov, a stajali so kot pogoj, da se častniki odrečejo reviziji solunskega procesa. Prizadeti častniki so to odbili. Radikalci ni preostajalo drugega, nego da zahtevajo sedaj reaktiviranje častnikov, da s tem izbižejo nasprotnikom uk pred volitvami jako orožje iz rok. Sodi se, da ima njihova namera ne bo uspeša, ker se reaktivirani častniki po vrsti zaljubljujejo za službo in zahtevajo revizijo procesa, ki osvettjuje vse nasilje radikalne stranke v programstvu.

== Tribuna: in Magdić. Beograd, 25. novembra. »Tribuna« prinosa danes v Magdićevu varazniškega »Slobodnega gradjanina« citate o načinu agitacije hrvatske zajednice. Te citate, iz katerih govori besna mrizija na Beograd, prinosa radikalna »Tribuna« brez vsakega komentara.

== Preklic samostojnih kandidatov. Zagreb, 25. novembra. »Riječ SHS« je prejeala od kandidatov g. Banica, Tudora, Vladislavica in Vidasa izjavo, da odstopijo od izvenstrankarske kandidature v modrsko-rječki županiji. Oni so v očitnem pregovorov z Italijo nastopili z izvenstrankarsko listo, imajoč pred očmi interese naroda in države. S tem namenom so naprosili tudi dr. Trumbića, da prevzame vlogo nosilca te liste. Ker pa je bil on angažiran pri dogovoru z Italijo, in ker je sporazum z Italijo že sklopljen, je on odklonil ponudeno mo kandidaturo, zato tudi kandidatura ostalih ni več aktualna, zato pa se je treba opustiti. Kandidatura teh mož pa se ne identificira s kandidaturo »izvenstrankarskih« kandidatov dr. Zdravka Lenca ali dr. Franka Potonjaka, ki ni idejno, ni praktično nima nikak raison d'être.

== Povratak ministra Pribečevića v Beograd. Beograd, 25. novembra. Danes se je vrnil v Beograd minister prosvete g. Svetozar Pribečević.

== Naši zastopniki pri reparacijski komisiji. Beograd, 25. novembra. Vlada je imenovala za našega zastopnika pri reparacijski komisiji mirovne konference g. Mato Boškovića, za eksperta pa Dragutina Protića. V političnih krogih se pričakuje, da bo to vprašanje stavljeno z dnevnega reda in rešeno v našo korist. Obstoja spajne, da bo imela naša vlada pri odločitvi o vojni odškodnini Srbiji zadnje besedo.

== »Nova Pravda«. ali te res ni nič sram? Današnja N. P. prinosa nesramen članek proti dr. Brezgarju zaradi smešnih dunajskih krunic. Narodni socialci kriče, kakor bi jih na meh drl, »da je dr. Brezgar v dunajski žitni centrali kradel krunice in jih predejal galjskim stradalajočim beguncem. Narodni socialci vidijo v tem zločin zločin proti nemški Avstriji in proti nemškoavstrijski vojski ter protestirajo z najbolj gumenimi poskomi. Pa še trdijo, da so narodni, da so idealni Slovenci, vzorni Jugoslovenci! Igra jo državne pravdnika na korist Nemcem, hoi jih, dve leti po prevratu, da je Slovenec i. 1918 škodoval Dunaju in Nižji Avstriji. V svoji strankarski besnosti so se mahoma izpremenili v avstrijskanta Skabljeve sorte! Doživeli bomo, da bodo ti zmedeni naši narodni socialci očitali venko dezertacijo k Rusom ali k Srbom za zločin, vsako pokodovanje državnih in armadnih avstrijskih naprav za sramoto. Daleč je zašla »Nova Pravda« v svojem fanatizmu. Dasi so zgrajena vsa očitana dr. Brezgarju zloji na hudobno osumljenje, vpije »N. P.« kakor da je dr. Br. kradel milijone Jugoslovci. Ali je res že ni prav ničesar več sram? Zveza nar. socialcev s klerikalci je vsak dan

pitnejša; afera dr. Br. je odstranila najhujši dvom. Klerikalci in narodni socialisti skupaj ne morejo kaj, ki je bil prizadel dr. Br. našim krvnim sovražnikom! Toda dr. Br. jim dokazuje, da je vse skupaj podla laž in plod osebne maščevnosti.

— **Socijaldemokratski shod** v Meštem domu je bil sinoči dobro obiskan. Shod je bil povsem miren. Govorilo je deset govornikov, ki so večinoma nastopali proti komunistom ter zelo ostro napadali razne komuniste. Zlasti so naglašali dejstvo, da so komunisti velike svote, okoli 60.000 K, nabrane na neki poletni veselici na Kozlerjevem vrtu za sirote in vdove padlih žrtev na Zaloški cesti, porabili za agitacijo komunistične stranke.

— **Čisti značaji** — narodni socialisti. Veliko vlogo v narodno-socialni stranki, ki se postavlja, da je najbolj narodna in da bo odpravila v javnosti vse korupcije, igra inštalater Jakob Babnik. O tem Babniku smo danes dobili tole informacijo: Med vojno se je Babnik sprl z Josipom Puhom, obrtnikom v Trnovem, ki je bil takrat v vojaški službi v bolnici v Obrtni šoli. Iz maščevanja je na to Babnik ovadil poveljstvu bolnice Puha, češ da je Sokol, srbofil in da spada na fronto. Za Puha ta ovadba ni imela sicer hujših posledic, kakor da je bil premeščen v Lebring, vendar pa mu je premeštev povzročila občno gneto škodo. Babniku to še ni zadostovalo. Hotel je Puha spraviti za vsako ceno na fronto, zato je gozil, da bo ovadbo poslal še armadnemu poveljstvu. Priče za to dogodek so na razpolago. Inštalater Babnik ima še sedaj smelost, da se postavlja kot prvovrsten narodnjak, kot zaveden Jugosloven, v resnici pa je vse prej kot pošten narodnjak. Ako bi bil v resnici naroden, bi ne bil ovadil svojega znanca in prijatelja vojaški oblasti kot nevarnega srbofila in Sokola. Vprašamo, ali more tak človek še ostati v družbi poštenih ljudi, v družbi zavednih Sokolov?

— **Zbivanje demokratov in radikalov.** »Novosti« javljajo iz Beograda, da je verjetno, da se načrt ustave, o katerem razpravlja ministrski svet, predloži konstituenti kot predlog radikalne in demokratske stranke. Razprava v ministrskem svetu glede tega načrta bo vplivala na grupacijo strank v konstituenti.

— **Diplomatski poset.** Angleški poslanik je dne 24. t. m. posetil ministrskega predsednika dr. Vesniča in se z njim eno uro razgovarjal. Tudi bolgarski poslanik je obiskal ministrskega predsednika.

— **Gradbena dolžnost na Češkem.** Tudi drugod so poskušali odpraviti stanovanjski bedl s tem, da silijo premožne hi graditi stanovanj, nikjer pa niso izbrali tako krivičnih in nesmiselnih metod, kakor jih je hotel uporabiti pri nas dr. Gosar, ki bi bil najraje proglasil kar vse napredne ljudi za milijonarje in jih prisilil, da grade hiše ali pa se izselijo iz Ljubljane. Na Čehoslovaškem so imeli slabo izkušnjo z dosedanjimi odredbami za gradnjo stanovanjskih hiš. Imeli so namreč fond 5 milijonov kron iz katerega naj bi se dajale podpore po zakonu z dne 23. maja 1919. Niti ena hiša se ni zgradila na podlagi te naredbe in tudi ko se je dovolil še nadaljni kredit 30 milijonov kron, ni nikdo zidal. Graditvi pa so začele nekatere banke in bogataši, toda brez ozira na ta fond. V bistvu je bilo torej na Češkem prav tako, kakor pri nas in dr. Gosar se lahko potolaži, da ni on edini, ki je pogorel. A Čehi niso tako slepi, kakor je bil dr. Gosar. Vprašali so se, kaj je vzrok, da stavbna dela ne gredo naprej. Dognali so tudi vzroke in so se takoj lotili dela, da te vzroke odstranijo. Najprej so uvedli dolžnost posestnikov velikih gozdov, da dajo na razpolago gotovo množico stavbnega lesa brezplačno. Kar bi dali posestniki gozdov več lesa na razpolago, se prevzame od gozdne komisije, ki ta les plača in da potem stavitelj na razpolago. Tudi drugi stavbni material se mora dobaviti za stavbe, ki so namenjene izključno v to, da odpravijo stanovanjski bedl, po znižanih cenah, oziroma po cenah, ki jih ugotovi posebna komisija kot primerno in ki ne sme znatno presegati povprečne cene. Na podlagi zakona o vojnih dajatvah se smejo rekvirirati vozovi in vopklicati vozniki in nakladalci na delo, da se tudi stroški za prevoz zmanjšajo. In zdaj pride povrhu še gradbena dolžnost! Sedaj šele, ko je dana sploh možnost, da se prične graditi Banke, ki imajo delniško glavnico več kot 10 milijonov kron, morajo zidati. Podjetniki morajo zidati, če imajo v podjetju zaposlenih več kot 250 delavcev, privatniki, če imajo več kot 100.000 čehoslovaških kron letnega dohodka. In vsi ti so deležni zgoraj omenjenih olajšav in velikost stavb jim je natančno predpisana. Kljub temu si na Češkem tudi od tega zakona ne obetajo mnogo.

— **Wranglov poraz** v Franciji. Še nedavno je pisalo časopise o skorajšnjem ustanjenu Rusije, ki bo postala mogočen faktor v bodoči svetovni politiki. Nepričakovano hiter poraz Wranglovič čet pa je provzročil v francoski javnosti velik pesimizem z ozirom na konsolidacijo razmer v Rusiji, od katere je odvisno v veliki meri tudi politično in gospodarsko življenje v zapadni in srednji Evropi. »Echo de Paris« obkazuje francosko vlado, ki se je dala uplavati od čehoslovaških nasvetov in pravi, da je ruskopoljski mir, ki se je sklenil proti Millerandovemu navetu, povzročil izolacijo Wranglove vojske. Skupno akcijo proti boljševizmu je onemogočil v vzhodni Evropi razširjen strah pred carizmom, katerega so Rusi bolj bali nego boljševizma.

— **Tempes pripisuje** Wranglov poraz boljševiški premoči in prepozni pomoči. Protiboljševska Rusija bo delovala tudi brez Wrangla. Preje ali pozneje se uresniči ideja na kmetskem in meščanskem elementu postavljene Rusije. Gubalov pa presoja v »Journal des Débats« položaj zelo resno in pravi, da so dobili boljševiki vsled zmage na Krimu nov prestiž.

— **Bavarska in monarhizem.** Jean Herbet je priobčil v »Temps« pisma o svojih utisih v Nemčiji. V teh pisnih govori tudi položaju na Bavarskem, spravlja Ludendorffa v zvezo z monarhističnim gibanjem in pravi, da je bavarski federalizem le nova oblika pruskega militarizma. Na ta pisma je odgovoril dr. Heim v listu »Bayrischer Kurier«, kjer pravi, da je Ludendorff na Bavarskem le gost, katerega svari pred zlorabo bavarske gostoljubnosti, kajti večina Bavarcov noče nič vedeti o kakih vzpostavitvi pruskega militarizma in pruske nadvlade. Kar se tiče Bavarske, ne misli trenotno nihče na vzpostavitev militarizma.

— **Stroški za predsedniške volitve** v Ameriki. Republikanska stranka v Združenih državah je izdala za predsedniške volitve 3.410.000 dolarjev. Strankina blagajna ima vsled teh izdatkov 1.350.000 dolarjev deficita.

— **Holandška in bivši cesar** Viljem. »Vossische Zeitung« poroča, da je holandska vlada v parlamentu izjavila, da je bivši cesar Viljem brez njene vednosti rano v jutro 10. novembra 1918. prekoratil holandsko mejo. Holandska vlada je morala to javno izjaviti, da demontira s tem vse tendencijsne vesti o begu bivšega cesarja na Holandsko. V noči od 9. na 10. novembra je dobil holandski poslanik v Bruslju sporočilo o nameravani begu cesarja.

kaj je takoj sporočil v Haag. Holandski zunanji minister pa je prejel to obvestilo zjutraj, ko je bil cesar Viljem že na Holandskem.

— **Turčija upa** na revizijo mirovne pogodbe. Agencija Havas poroča iz Carigrada, da upajo turški krogi vsled napredovanja čet Kemal paše v Armeniji na revizijo mirovne pogodbe. List »Pejam Sabah« pa svari pred optimizmom in pravi, da prodiranje boljševističnih čet v Anatolijo lahko povzroči neprijetno presenečenje. Boljševiške čete izvajajo po poročilih iz Anatolije najstrašnejši teror nad kristjani.

Somišljeniki v Ljubljani!

Volilna škrinjica demokratske stranke je proa, spuščite krogičico takoj o proučar.

Iz naše kraljevine.

— **Regent Aleksander obolel.** Na svojem potovanju v Srem se je regent Aleksander prehladil in že dva dni ni zapustil sohe.

— **O stavki zasebnih nameštencev.** Dne 24. t. m. je bilo zborovanje zasebnih nameštencev v Zagrebu, na katerem se je poročalo o stavki. Govorniki so izjavili v svojih govorih, da je stavka uspeša le deloma. Naenkrat pa je prišlo v dvorano 50 komunistov levice, ki so pričeli volilno agitacijo. Nastal je prepri, nakar je zastopnik oblasti razpustil zborovanje.

— **Lovski nadškof** v Zagrebu. Nadškof Szepticki, ki potuje iz Lova v Rim, se na potovanju ustavi tudi v Zagrebu v nadškofijskem dvorcu kot gost dr. Bauerja.

Dr. Gosar v stiski.

Nesreča, ki se je pripetila klerikalni stranki z njenim nosilec listu v Ljubljani dr. Gosarjem, je je spravila povsem iz ravnotežja. Kazenska preiskava proti Gosarju pri vojaški sodnišči se je vlekla že dolgo časa. Znano je, da je vojaški sodniški manjkalno juristov, vsled česar je bila pred kratkim poklicana pod orožje cela vrsta odvetnikov in drugih pravnikov. Ti so akte sedaj počinili in med zadnjimi skrit na dnu je bil tudi veleizdajniški akt proti dr. Gosarju. Seveda se je izkazalo, da vojaška sodniška napram Gosarju ni več kompetentna, ker je civilist. Zato je odstopila spis državnemu pravništvu v svrhu nadaljnega zasledovanja dr. Gosarja.

Na podlagi dosedanjega dokaznega materiala, zlasti izpovedi polkovnika Živkoviča, je dognano dvojce:

1. da je Gosar po izvršenem narodnem ujedinjenju in sicer decem. 1918 razbil 97. polk, kateri se je kot sklenjen enotica dal na razpolago naši državi in ki bi bil v tedanjih razmerah, sestavljen iz samih zavednih Kraševcev, lahko igral odločilno vlogo na koroški bi bil za to upravičen.

2. Dr. Gosar je prodal vse polkovno premoženje, orožje, municijo, ne da bi bil zato upravičen.

Da je državno pravništvu predlagalo radi teh dveh dejanj preiskavo proti dr. Gosarju, je bila njegova dolžnost, in kdor le količjak pozna naše justične razmere ve, da se je to zgodilo brez najmanjšega vplivanja od katere koli strani. Dr. Gosar vidi, da mu slaba preda in da mu preči preiskovalni zapor, se sedaj sklicuje na amnestijski ukaz, češ da velja tudi zanj. To je še le vprašanje, o katerem bo odločala sodnišča. Brez dvoma pa je značilno, da se Gosar skriva za amnestijo, izrečeno od istega prestolonaslednika, čegar slavni vojski se ni hotel pridružiti. Za ans je popolnoma vseeno, ali amnestija reši zločinca ali ne. Za nas in za vse dobre Jugoslovence je g. Gosarjev obsojen, in žalostna stvar je bila za jugoslovensko Ljubljano, ako bi jo zastopal človek, ki je državo izdal, konaj je bila ustanovljena. Brez dvoma je, da bo verifikacijski odbor pregledoval mandate in ker zločinstvo izključuje pasivno volilno pravico in ker bo g. Gosar za sleh svojih izvolitve ravno tako hitro pripeljal nazaj iz Beograda, kakor se bo peljal dol. Častna dolžnost ljubljanski volilcev je, da ljubljani prihranijo to blamažo in da nihče ne da glasu za stranko dr. Gosarja.

Volilci!

Spominjajte se, da so klerikalni poslanci v bivšem avstrijskem parlamentu bili tisti, ki so odobrili zakon o volilni dolžnosti do 50 let.

Spominjajte se, da so klerikalci, na čelu jim dr. Šusteršič in dr. Pegan, bili edini v Sloveniji, ki so ščuvali na vojno proti Srbiji.

Spominjajte se, da je klerikalna Slovenska Stranka izdala ob izbruhu vojne okrožnico na svoje zaupnike, v kateri jih je pozivala, naj vsakega narodno mislečega Slovenca ovadijo oblasti kot srbofila in rusofila ter ga izroče krvniku.

Spominjajte se, da je bilo na stotine poštenih Slovencev in Slovenk na podlagi teh klerikalnih ovadov vrženih v ječo.

Spominjajte se, da so znani klerikalni veljaki, ki jih še sedaj klerikalna stranka trpi v svoji sredi, izročili kmeta Brenceta na Dovjem in kovača Kromarja v Črnomlju avstrijskemu krvniku.

Uvažujte, da klerikalna stranka deluje za malo Slovenijo, v svrhu da bi lažje spravila Slovence pod nemški in habsburški jarem, kjer so že pripravljene ječe in vešala za vse zavedne Slovence.

Uvažujte, da bi se v tem slučaju vsem nam godilo tako, kakor se godi sedaj našim slovenskim rojakom na Koroškem.

Uvažujte, da je klerikalna stranka s svojo nesrečno politiko zaigrala koroški plebiscit.

Uvažujte, da je klerikalna stranka vsled nesrečnega koroškega plebiscita so-kriva našega neuspeha pri pogajanjih z Italijo.

Kateri pošten Slovenec more glasovati za tako stranko? Nobeden!

Narodno gospodarstvo.

— **ng Invalidski davek.** Na podlagi člena 89. finančnega zakona za leto 1920/21 je finančni minister izdal pravilnik za razdelitev in plačevanje invalidskega davka. Plačanje invalidskega davka je občna dolžnost vseh davčnih obvezancev v kraljevini. Davku so podvržene vse fizične in pravne osebe, katere zadeva dolžnost, plačati direktne davke. Davku so podvrženi tudi inozemci. Začasna oprostitve davčnega obvezanosti plačevanja posameznih vret direktnega davka ne zadeva njegove obveznosti, da plača invalidski davek. Osnova za razdelitev invalidskega davka je vsota vseh v okraju enega davčnega urada za vsako tekoče leto predpisanih neposrednih davkov in državnih določen. Ti davki so v Sloveniji in Dalmaciji: zemljiški davek, najmanjina in razredarina, splošna in posebna pridobnina, davek od rent in tantjem, plačarina. Pri vseh teh davkih pridejo v danem primeru tudi v poštev državne doklade. Zastanki na davkih do inkluzivno 31. decembra 1919 se ne vatevajo v razdelitveno podlago. Glede davčnih davčancev, ki plačujejo dohodarino

vsled prejemanja službenih prejemkov, ima člen 5. posebna določila. Ob delnih plačilih drugih direktnih davkov je hkratu davčnim uradom pobriti odpadajoči del invalidskega davka na račun. Ko je znan celoten predpis vseh direktnih davkov, se izvede eventualna izravnava. Invalidski davek dosega v istih rokih kakor davki, ki služijo za podlago invalidskemu davku. Od onih davčnih obvezancev, ki so za letošnje leto še plačali gotove vsote na račun direktnih davkov, je takoj pobriti odpadajoče dele invalidskega davka. Zamudne obresti teko od 15. oktobra.

Volilci na Kranjskem!

Volilna škrinjica naše stranke se nahaja na proučar. Vrhite krogičico o proučar.

Dnevne vesti.

V Ljubljani 26. novembra 1920.

— **Predsednik** e volilnih odborov po deželi na Kranjskem, Štajerskem in v Prekmurju, v kolikor so naši somišljeniki, kakor tudi druge naše zrišaste prosimo, da nam takoj po skrutinju v posameznih občinah pošljejo brzojavna ali telefonska sporočila o izidu skrutinju. Telefonska številka uredništva je 34. Vse stroške jim povrnemo. Brzojavni uradi bodo v soboto, nedeljo in ponedeljek poslovali po dnevi in ponoči. — **Uredništvo**

— **Naša meja ob Muri.** Uradno se razglša: **Od poslaniške konferencije v Parizu je sedaj prišla rešitev spornega vprašanja, ali je smatrati našo severno mejo, kakor je odredjena v saint-germainski pogodbi po glavnem toku Mure, kot neizpremenljivo v tem smislu, da je razmejitevna komisija ne sme revidirati. Ta rešitev, ki sprejema že od vsega začetka od naše delegacije zastopano stališče, določa, da je meja, odredjena v mirovni pogodbi po glavnem toku Mure, neizpremenljiva brez privolitve obeh zainteresiranih držav, t. j. brez sporazuma Jugoslavije in Avstrije.**

— **Proti korupciji** se baie bori narodno-socialna stranka in njen kandidat Rudolf Juvan. To je lepo. Ni pa lepo, kar se nam piše iz krogov ljubljanskih konzumentov: »Juvanova rodbina je igrala med vojno veliko vlogo pri mestni arovizaciji. Ko so drugi stradali, je Juvanova obitelj živela udobno in brezskrbno, ker je imela vsega zadosti. Kako se naj to razlaga? Najbolj zanimivo pa je vprašanje, zakaj je tei rodbini kar mahoma pri mestni arovizaciji odklenalo? O tej stvari bi javnost lahko dobila zanimive podatke prav gotovo na mestnem magistratu. Zato pravimo, da ni pametno, da hodijo na solnce ljudje, ki imajo polno masla na glavi. Še boli nespametno pa je, da hočejo preganjati korupcijo tisti, o katerih vsa javnost ve, da so bili s korupcijo v prav tesnih stikih.«

— **Prorokovanja** glede izida volitev v Sloveniji. Ljubljana: demokratska 2, za tretjica in za četrtega se bjelejo 3 socialistične stranke in klerikalci. Kranjsko: demokratski 3, klerikalci 5, samostojna kmetska 5, Komunisti 1, soc. demokratski 1. Štajerska: demokratski 4, klerikalci 8, samostojna kmetska 5, soc. demokratski 2. Narodni socialci so znali pred 14 dnevi vzbuditi za sebe nekaj zanimanja, toda navdušenje je bilo kakor slama, ki se hitro seže, pa hitro zgori. Umika se strast in vrača se pamet in razum. Narodni socialci se nahajajo v stanju poloma na celi črti. Ljudje imajo še vedno v sebi nekaj moralnega naziranja na javno življenje. Narodni socialci so odpadniki iz naprednih vrst na ljubno par zdrharjev, ki hočejo biti za vsako ceno na volilnih mestih. Zaletavajo se z divjo strastjo v demokrate, ki so zadostno dokazali, da so i narodni i socialni. Pri miru p apustijo ti narodni socialci klerikalce in socialne demokrate. Ako ste narodni socialci res pravi socialisti ne pa zdrharji, ki stojite na razrednem stališču proletarcev, potem je vaša stranka socialno-demokratska, ako pa ne tega, potem ste demokrate. Srednje poti tu ni, kakor gospod Deržič in Juvan nista menda po spolu sredi med moškimi in ženskimi spoloma.

— **Kako se postopa s koroškimi akademiki - begunci v Zagrebu?** Prejeli smo in priobčujemo: V »Sl. Narod« od 17. t. m. naju je neznanj dopisnik iz Zagreba napadel ter naju indirektno označil kot lažnika. Zato sva prisiljena v lastno obrambo, kakor tudi v natančnejšo informacijo javnosti podati to-le izjavo: Vsak poskus, olepšati in omiliti odgovor tajnika centr. odbora menze je brezuspešen in midva vsak tak poskus energično zavračava. Priče so na razpolago. Ni res, da se nam je naša prošnja urodno rešila še iste dne. Kadar so nama bile prošnje odbite; resnica pa je, da sva ostala od 1. oktobra vključljivo do 3. novembra brez hrane, kar bi ne bilo mogoče, če bi se nama prošnja rešila še isti dan. Resnica je nadalje tudi, da se je naša zadeva rešila šele po energični intervenciji predsednika J. A. P. D. tova. Kurtagića, in sicer v toliko, da nama je bila hrana »provizorično« (?) doznačena od 4. do 10. novembra t. l. v centralni menzi. Šele na ponovno prošnjo nama je bila prošnja definitivno in ugodno rešena. Značilno je to, da se je gosp. vseučilišni profesor dr. Julij Golik zaradi intervencije tovariša predsednika prišložil pri g. poverljivniku za uk in bogočastie. Rada bi vedela, zakaj? Predbaciva se nama nadalje tudi to, da sva našine tožbe priobčila v ljubljanskih in ne v zagrebških dnevnikih. Da sva to storila, je bil razlog ta, da je bila naša zadeva v Zagrebu na glavni skupščini akad. omladine od 31. oktobra t. l. že objavljena. Slovenski javnosti, posebno pa našim tovarišem pa sva na našinem primeru hotela pokazati, kako malo razumevanja našega položaja kažejo še nekateri gospodje v Zagrebu. Ta motiv pa go-

tovo nekaterim gospodom čisto ne ugaia, ker bi sploh najraje videli, da bi se bila vsa zadeva zamolčala. Zagreb, 22. novembra 1920. — Silan Stanko, stud. med. Oraš Ignacij, stud. ing. forest.

— **Ustanovitev pokrajinskega sklada** za Slovenijo. V Uradnem listu je izšla od poverjenika za socialno skrb dr. Ravnharja predlagana naredba deželne vlade, s katero se ustanavlja pokrajinski sklad za doklade provizionistom, vdovam in sirotam bratovskih skladnic v Sloveniji, dalje vsem v naši državi bivalo-čim rentnikom časne delavske zavarovalnice zoper nezgode v Ljubljani, železničarske zavarovalnice zoper nezgode v Ljubljani in začasne občnega pokojniškega zavoda za nameščence v Ljubljani. Doklade se v primeri z dosedanjimi dokladi pbišajo. V pokritje teh stroškov se pobira od 1. novembra 1920 pokojniška doklada v višini 2 K od vsakega meterskega stota premoga, ki je namenjen konsumu razen obratu za produkcijo samega in deputatov lastnih uslužbencev. Nadalje je izvzet od te doklade premog, ki ga dobivajo občine za arovizacijo prebivalstva. Iz presežkov pokrajinskega sklada se ustanovi pri začasni delavski zavarovalnici zoper nezgode v Ljubljani poseben invalidski fond za specialno naknadno zdravljenje ponesrečencev (proteze, mehhanoterapije, tuberkuloze itd.). Tako se vrši praktično socialno delo. Deržič pa se je na sinočnjem shodu drznil očitati naprednjakom, da so se postavili na stališče, da se tudi jugoslovansko delavstvo pritisne ob zid.

— **Klerikalne kupčije v Mariboru.** Iz Maribora poročajo, da namestna mestna občina prodati na Pobrežju pokopališče z vsemi pripadajočimi parcelami knezoškofijski stolni in mestni župniji, in sicer za smešno nizko ceno, to je 2 K 30 vin. za kvadratni meter. Ta razglas je bil na občinski deski nabit tako skrito, da bi občinstvo ne zvedelo za to namero. Za 9. december so sklicani mariborski volilci k zborovanju, da odločijo v tej kupčiji.

— **Časopisne brzojavke v prometu s Finslandijo** so dovoljene za znižano 50% pristojbino po predpisih mednarodne brzojavne pogodbe.

— **Iz mariborskega mestnega sosveta.** Iz Maribora poročajo: Na zadnji seji mestnega sosveta se je sklenilo upeljati električni tok tudi v mestno hišo. — **Prodajo** se naprave mestne elektrarne, ker so te vsled vpeljave električnega toka iz Fale postale nepotrebne. — **Od 1. do 10. januarja 1921** se vrši v Mariboru popis meščanov in živine. V te svrhe se je sestavil petčlanski odbor.

— **Požar** iz Maribora poročajo, da je izbruhnil pri Mihaelu Požariu včeraj ob 2. uri v cvetličnjaku požar, ki je uničil cvetličnjak. Škoda znaša nad 150.000 K.

— **Eksplodizija na mariborskem državnem kolodvoru.** Iz Maribora poročajo, da je v sredo ob 22. uri nastala na tiru št. 31. državnega kolodvora eksplozija. Tamkal je sesal nastavljenec Mahorko iz vagona bencin, ko pa je cev odpovala, je šel pogledat s svetilko, kaj je vzrok. Pri tem se je vnel bencin ter povzročil eksplozijo. Prihiteli so nastavljenec železnice ter so pravčasno pogasili ogenj, da ni nastala kaka večja nesreča.

— **Igra s samokresom.** S samokresom sta se igrala na Selu dva dečka. Samokres, ki je bil nabit, se je izprožil in je eden dečkov, imenovan Pip, zadobil težko poškodbo. Prepeljali so ga v deželno bolnico.

— **Grozen čin.** R. Hrasnik, 18letni sin žel. je ponoči 21. tm. ubil v Postojni svojo mater, jo zakopal v seno in nato neznano kam pobegnil. Domnevno je krenil v Jugoslavijo in se oblasti nanj opozarjajo.

— **Smrtna nesreča.** Smrtno je ponesrečil dne 24. novembra 1920 v svojem gozdu blizu Zaloga posestnik Jože Hočevar, iz Most 57 pri sekanju dreves. Prišel je pod drevo, ki ga je strlo. Bil je takol mrtve.

— **Trilijunska tatvina.** O veliki tatvini, katere žrtev je postal ruski knez dr. Mihajl Nikolajevič Volkonsky, smo že poročali. Doznali smo še naslednje podrobnosti. Knez Volkonsky se je vozil v l. razredu simphon-ekspresa. Tatvina je bila izvršena na progi Bologna-Trst. Knez so bile ukradene velike dragocenosti v vrednosti trel milijonov kron. Ukradeni so bili trije usnjeni ročni kovčki z različnim perflom, oblekami, čevlji, zlatnino in brijantni. Dalje je bila ukradena ena vpljozna knjižica Lyonske banke v Lyonu, glasečo se na svoto 2 in pol milijona francoskih frankov, potni list s sliko, različne korespondence, različne majhne potrebščine in vrhu tega še približno 150.000 francoskih frankov in italijanski h. Mr. Vrednost vsega znaša 3 milijone francoskih frankov. Perfl, obleke kakor tudi vsak kos zlatnine je zaznamovan z kneževsko kromo ter monogramom W. M. Kot nagrado za najditelja teh stvari je oskudovanec določen znotraj 100.000 francoskih frankov.

— Nenavadna goljufija. 16letna G. A. iz Vel. Kala je skušala goljufati M. K. iz Trebnjega na ta način, da je isti prodala svojo vozno karto in potni list v Ameriko za 8000 K, potem pa v agenturi Kmetec v Kolodvorski ulici reklamirala to stvar nazaj, češ da ji ji je M. K. ukradla. Ko se je hotela odpeljati, jo je oškodovana K. M. dala na kolodvoru aretirati. Čestnistično dekle priznava dejanje.

— Kavarna »Zvezda«. Danes koncert. Vstop prost.

— Smrtina kosa. V Kranju je umrla gđ. Josipina Polec, sestra g. dvornega svetnika v p. Julija Polca, v Celju pa soproga dvornega svetnika in predsednika okrožnega sodišča, g. dr. Kotnika gospa Fina Kotnik roj. Prus. Naše sožalje! V Ljubljani je umrla rodbini Karl Ranth 9 letna hčerka edinka Edita. P. v m.

Somišljeniki na Stajerskem in Prekmurju!
Volilna skrinjica Jugoslov. dem. stranke je trefja, obrobjena z drž. trobojnico. V to skrinjico spustite volilno kroglico.

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Petek, 26. nov., Sen kresne noči, v opernem gledališču, ob dramskih cenah, red B.

Sobota, 27. nov., Pohujšanje v dolini šentflorijski, red E.

Nedelja, 28. nov., Ljubimkanje, izven.

Ponedeljek, 29. nov., Figaro se ženi, red A.

Opera:

Petek, 26. nov., Sen kresne noči, dramska predstava, ob dramskih cenah, red B.

Sobota, 27. nov., Vesele žene windsorske, red D.

Nedelja, 28. nov., Trubadur, izven.

Ponedeljek, 29. nov., zaprto.

Državne vesti in prireditve.

— Produktivna zadruga čevljarjev za Slovenijo, naznanja svojim članom prodajo usnja v ponedeljek dne 29. novembra ob 3. popoldne, Irenova ul. 4.

Načinovejša poročila.

NIKAKEGA JUGOSLOVENSKEGA DIPLOMATSKEGA KORAKA GLEDE ZASEDBE KRKA IN RABA.

Rim, 25. nov. »Tribuna« objavlja: Nekateri listi so poročali, da je jugoslovenska vlada podala italijanski vladi službeni protest proti zasedbi otokov Krka in Raba. Vprašali smo na kompetentnem mestu in izvedeli, da beogradska vlada ni podala nikakega takega protesta in so vse vesti o jugoslovenskem diplomatskem koraku v tem pogledu brez podlage.

— d. Bakar, 25. nov. Veliko vznemirjenost je v jugoslovenskih krogih vzbudilo to, kar počenato ardit na ozemlju od postaje Sv. Kuzme do Sušaka ter v baroški luki, ki pripada Jugoslaviji. Arditi so na železnici pri Sv. Kuzmi-Sušak vzeli 17 tračnic iz proge. Podobno so napravili na progi pri Bratci in pri Sušaku. V baroški luki demontirajo moderna dvigala. Luka Baroš je na več mestih podminirana. Mine so vložili tudi pod dva železna mosta, ki spajata sušako stran delte z baroško lukco. Demontirali so tudi okretni most med delto in reško stranjo baroške luke. Na večje razburjenje je vzbudila vest, da nameravajo arditi podminirati tudi predor, ki spaja reško progo iz Sušaka v baroško lukco, ker bi bila vsled tega onemogočena naša neposredna zveza z baroško lukco.

RAPALSKA POGODBA V ITALIJANSKEM PARLAMENTU.

Rim, 25. nov. Včeraj se je pričela razprava o rapalski pogodbi. Prvi govornik je bil Colaianni (republ.), ki je bil mnenja, da večina v deželi je zadovoljna s sporazumom, ker je ugodil aspiracijam italijanskega ljudstva. Italijani razumejo bol Dalmatincev, ali radi tega ni mogoče, odkloniti pogodbo. Izreka se za pripolitev Reke k Italiji. Pogodba pred vsem zmanjšuje volaške troške za eno milijardo na leto, izključuje vsaj za dolgo vrsto let vojno z Jugosla-

vijo in dovoli Italiji mirno prodiranje na Balkan preko Jugoslovenov. Govornik upa na dobre odnose med obema državama. Italija na kljub temu ne sme preslišati boleznega krika Dalmacije in ako bi se kršile sakrosantne pravice Italijanov v Dalmaciji le količkaj, ne bo Italija brez moči, da jih bo mogla krepko braniti. Salvemini predlaga resolucijo, ki pravi, da rapalski sporazum odgovarja načelom narodne pravice in interesom Italije, želi, da bi sledile gospodarske in politične konvencije, da bi postala Italija mirovna posredovalka med obdunavskimi in balkanskimi državami. nasvetuje popolno razoroženie ob Adriji, kar bi predstavljalo najboljši temelj za italijansko-jugoslovensko prijateljstvo, končno hoče zakonito zaščito za manjšine glede pravne enakopravnosti in svobode v narodnokulturnem delovanju v državi. Govornik poudarja potrebo solidarnosti z dalmatinskimi Italijani in kdor hoče ostati v duševni zvezi z Italijo, se mu ne sme delati nikakih ovir. Glede aneksije Dalmacije k Italiji pa je stvar drugačna. Dežela šteje 630.000 Jugoslovenov. Italijanov je komaj 40.000, med temi 10.000 v Zadru, ki pripadajo Italiji. Nacionalisti so pokvarili mišljenje Tommasea in Mazzinija, ki sta očrtavala Dalmacijo za deželo z ogromno slovansko večino, tako da more dežela pripasti edino le narodni jugoslovenski državi. (Sledje ugovori in prerekanje.) Govornik izvaža, da bi Italija morala Dalmacijo upravljati samo s pritiskom. (Novi ugovori. Napadi z raznih strani.) Rapalska pogodba je prvi pravi mir, dosežen doslej na svetovni vojni. Ni pa jasno, kako bo mogla funkcionirati neodvisnost Reke, jamstva za italijansko prebivalstvo v Dalmaciji niso zadostna, kakor tudi ne za jugoslovene v južni Benetici, kjer naj končno neha delovati sistem vojaške despotizma, kajti ako se bo nadaljeval, bo strmojavljeno vse delo, pričeto v

Rapalu. Vassalo (kler.) misli, da temeljne točke pogodbe dosega srednje mero glede na žrtve in reciproke popustitve, ki pa daje upanje na dobro bodočnost na obeh straneh. »Slovenci, ki jih neozdoba ukliče na naš teritorij, so bili pripravljani, sprejeti italijansko suverenost kakor suverenost drugih držav.« Neodvisnost Reke ni izražena določeno. Končno upa, da nastanejo med Jugoslavijo in Italijo dobri odnosi, češ, da je vojna narode naučila, da se imajo ljubiti med seboj in ne sovražiti. Riccio (lib.) poudarja, da je pogodba rezultat direktnih pogajanj med Italijo in Jugoslavijo in da je zbog tega pričakovati dobrih ekonomskih in kulturnih medsebojnih razmer. Reka potrebuje se teritorij, ki bi je boljše iančil za življenje in gospodarski razvoj. Glede Dalmacije misli, da italijanske manjšine ne bodo uživale takih ugodnosti, kakor jugoslovenska manjšina v Italiji. Glasovanje o rapalski pogodbi je pričakovati za soboto. Poslanci ki so bili odsotni, prihajajo. Pogodba bo sprejeta z veliko večino.

NEPODUČENI ANGLEŽI.

— d. Beograd, 25. nov. (ZNU) Vsled ponovnih interpelacij v angleški poslanski zbornici o stanju v Crni gori, posebno vsled zadnje interpelacije, ki jo je postavil poslanec Mac Cosel, je minister za zunanje stvari izjavil, da je vlada zelo neopretno iznenadena vsled takih zahtev. Smatra, da sta Srbija in srbski narod za služila drugačno postopanje napram njima s strani zaveznikov. Srbi, Hrvat in Slovenci pa smatrajo, da so s svojimi žrtvami dobili popolno pravico do svoje osvoboditve in zdinjenja. Člani angleške zbornice menda ne vedo, da so Črnogorci najmanj toliko Srbi, kakor so Yorkshirski Angleži in da nikomur v kraljevini SHS ne prihaja na um, da bi jih podjarmil. Oni menda še mani vedo, da je razkrali Nikita zadnji tiran v Evropi, ki ga je velika vojna upravičeno spravila s svetovnega pozornišča. Sicer pa bodo imeli prebivalci prejšnje Črne gore priliko, da se po-

polnoma svobodno izjavijo o svoji usodi pri volitvah dne 28. t. m.

Gospodarske vesti.

Rorze.

— d. Zagreb, 25. novembra. Devize: Berlin 185—190, Italija 508—510, London 440—440, London izplačilo 455—0, New York 125—0, Pariz 0—820, Praga 157—158, Dunaj 2650 do 7215. Valute: ameriški dolarji 125 do 128,50, avstrijske krone 28—29, bolgarski levi 0—165, carski rublji 80—84, češkoslovaške krone 155—160, angleški funti 0—460, francoski franki 810 do 0, napoleondori 438—442, nemške marke 188—190, romunski lei 195—200, italijanske lire 0—510, turške lire 0—478.

— d. Praga, 25. nov. Devize: Beograd 251, Zagreb 250, Dunaj 1635, Budimpešta 16, 45, Varšava 1650, Sofija 1017, Bukurešta 12075. Valute: Dinarji 245, avstrijske krone 1625.

— d. Curh, 25. nov. Devize: Berlin 9, Holandija 195, 5, Novi York 639, London 2223, Pariz 345, Bruselj 41, Kodan 86,00, Stockholm 123,10, Kristianija 8670, Madrid 83, 5, Buenos Aires 225, Praga 8, Budimpešta 150, Bukurešta 9,35, Dunaj 1,90, avstrijske krone 140, Milin 23,45.

— d. Dunaj, 25. nov. Devize: Zagreb 361, Berlin 722, 0, Bukurešta 712,50, Curh 780, Beograd 140, Novi York 493, Pariz 3037,50, Praga 50775, Valute: Nemške marke 721,50 dinarji 1460, švicarski franki 7800, francoski franki 302, italijanske lire 1860, ameriški dolarji 491, češkoslovaške krone 601, madžarske žigovane krone 100, poljske marke 103,0, Sterling 1745.

— d. Beograd, Devize: Pariz 200—203, London 115, Dunaj 6, Praga 40, Rim Milan 128, Berlin 47 Valute: dolarji 31,50—32, levi 40,75, lei 50,50, nemške marke 48, 25—48,50.

Poizvedbe.

— Zgubila se je glaso-rokavica od kolodvora v Šiški po Aleksandrovi cesti. Dalmatinovi ulici, Miklošičevi cesti, Stritarjevi ulici na Mesni trg. Pošteni najditelj se prosi, da jo proti nagradi odda pri B. Salmiču, Sv. Jakoba nabrežje 27.

Glavni urednik:

Rasto Pustoslavšek.

Odgovorni urednik:

Božidar Vodeb.

Kožuh nov, lep, dolg, z jako lepo kožuhovino, se ceno prod. Naslov pove upravni tvoj Slov. Naroda. 8808

Pekovski paslovdia dobi dobro službo, samci imajo prednost. Prošnje naj se pošiljajo na uprav. Slov. Naroda pod »pekovski paslovdia/8802«. 8802

Inteligenten ruski emigrant ponudje Honorar zmeren. Ponudbe na r. Dr. Tumanovski, Ljubljana, Kongresni trg 14/II. 8799

Lokomobila stacionarna, 40—50 HP, 5 atm., izborna ohranjenost, ki deluje brezhibno in jo je trkoj moči spraviti v obrat, z rešetko (Treppenrost), urejena za kuravo z žaganjem ali s premogom, se prod. Lahko se vidi tudi v obratu. Cena nem. svstr. K 370.000. Naslov pove upravništvo Slov. Naroda. 8771

Imamo svinjstva in ovčja čreva (Seitlinge). Ponudbe na Industrija mesnih proizvodov d. d. Zagreb Nikolčeva ul. 12. 8803

Proda se dobro ohranjeno pisni stroj znamka »Courier«. Več se poiže v samni odvet dr. Ivana Lovrenčiča, Ljubljana, Miklošičeva c. 8. 8801

Proda se skoro nova elegantna krasa in gorška zimška suknja. Naslov pove upravništvo Slov. Naroda. 8767

Vrtnar umetni in trgovski, neoznjen ali »dovec brez otrok, več vseh kultur, cvetlice osobito gojenja vrtic, riklam in kizantem, lahko dobi dobro in stalno službo v prvovredni trgovini cvetlic od 1. decembra za samostalno vodstvo vrtnarje. Stanovanje naturalno. Pismene ponudbe s navčno plačo na Priz. sal n. crifeca Zagreb. Duga ul. 8. 8768

Navodni slika in kupačo. Židovska steza šte. 1. III. nadst. 8783

Dva se sprejme na stanovanje in ako ima sam svojo »stelo »trano. Na lov pove upravništvo Slov. Neskoga Naroda. 8819

Prodasta se dva dobro ohranjena dve buzi, klobuk, lep slika, petrolejska peč in zlata pastinica. Več: Gospodarska cesta 12. I. 881

Lakasti škerni in več oficirskih bluz se ceno prod. Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda. 8765

Ima se zaresljiva starejša pisarniška in ki bi mla na teden popoldan in nekaj ur vsja. Ponudbe pod »Zaupno mesto 8811« na upravništvo Slov. Naroda. 8811

Lekarna, bog to založena, v najzibavnejšem rom in m kraju z okr. glavarstvom, se prod. Vprašanja rod »Lekarna 8805« na upravo Slov. Naroda. 8805

Proda se divan Naslov se izve v uprav. Slov. Naroda. 8820

Perfektna stenografija in strojepeška se išče za »to tni na top Ponudbe na pismo dr. Novak in dr. Kobala, Ljubljana, Dalmatinska ul. 2. 8767

Naša iskrenoljubljena edinka

EDITH se je preselila v devetem letu svoje dobe med nebeške krlatce.

Pogreb nepozabljen ljubljence se bo vršil v soboto 27. novembra 1920 ob 2. uri popoldne iz deželne bolnice na pokopališče pri Sv. Križu.

Ljubljana, 26. nov. 1920.

Rodbina Karl Ranth.

Prezra in osi za kočilo se prodajo. Mesni trg št. 6. II. nadst. 8806

Dehlica za vse koja zna prati i likati, traži se k dvoje ljudi Ponudbe s prepsima soricavlja i zahtevom plače na dr. R. Stebenscheina odvjetnika, Zagreb. 8823

Za trgovskega vajenca v mestu ali na deželi želi vsipiti pridn mračan fant poštenih staršev iz Primorske. Ponudbe p d »Vajenec 8784« na upravništvo Slovenskega Naroda. 8784

Trstje za strope izdeluje in prodaja na debele in drobno m³ po K 480 pri večjih naročih h znaten popust Stelmer Anton, Ljubljana, Jeranova ulica 13. Trnovo. 4256

Usmiljenka ruskega »Rdečega križa«, izobazena ruska emigrantka, s 6 letno rakso po bolnicah in sanatorijih, se pripravlja zaslužiti bolnikom. Ponudbe na: Ga Nadežda Aleks. Tumanovskaja Ljubljana, Kongresni trg 14. II. 8800

Cajno maslo, 5—10 kg tedensko, kdor bi ga lahko pošiljal naj ponudi na naslov »Beti« »Slov., Ljubljana. 8809

Kupim takoj gostilno s i privatno hišo, sposobno za trgovino, s mo pri to arni ali večjem rudopu. Kdor mi pože, d bi K 1000 nagrade. Ponudbe rod »Prometni kraj 8808« na up avo Slov. Naroda. 8808

Za moderno izdelovan je dramskih oblik na solidni ceni se priporoča krojačica v Prisolni ul. št. 1, prilike levo. 8754

Trgovec potuje 10. decembra v Nemčijo n izvrši vsako naročilo pri nemških industrijskih podjetjih Pismena naročila pod »Trgovec 8782« na upravništvo Slov. Naroda. 8782

Vilka Ševar
Zorko Vidatin
poročna
21. novembra 1920.
Grupnik (Baker)

Koroški begunec, absolvent kmet. in meščanska šole, večer slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, išče službo na kako osvesto za oskrbnika ali pa p-možnega isarja. Ponudbe pod »Koroški begunec 8810« na upravništvo Slovenskega Naroda. 8810

Kdor si želi nabaviti pristnega in znanega

haložana naj se blagovoli poslužiti trdke: Prva haložna trgovina s vinom Anto Korentak in drug pri Sv. Berberu v Halozah. 7317

JAMSKI LES okrogel, dolžina od 2.20 m dalje, debelina na sredini od 14 cm naprej, se kupi. Ponudbe z navedbo dimenzij, cene franko oddajna postaja, poslati na:

Sentjanški premogokop, Krmelj, Dolenjsko.

Prima kolomaz (mast), vazelino za usnje, esenco za praino modrilo in loščilo (biks) vseh oblik dobavlja točno z izvoznico BARTH. KLEIN, Fabrikation chem. Produkte, Graz, Münzgrabenstrasse 102.

Ribje olje medelinsko ima v zalogi drogerija

A. KANC, Ljubljana, Židovska ul. 1. Razpošilja se tudi po pošti. 8817

Okraski za božično drevo. Božične in novoletne razglednice, svil n in krepast papir vseh barv, rajstva, svečke bele in rdeče, dalje Družinsko in Blaznikovo pratio, koedarje, orosa, svinčnike, radre-e, kamenčke, tablice, ravnila, pušice, drala, pivni, n-digo n uradni papir; pismen parir v mapah, v kasetah luk-ustni in navadni 100/100; kredo, petaini vosek la, črnilo, žico za rože, trgovske n od emalne knjige, risalni papir in vsakovrste zverke, cigaretni papir: Abadie, Golub in Altesse stročnice št. 2. in 3. razpošilja na debelo

Papirnica-Uranec, Ljubljana, Mostol trg 11.

Pozor! Dospela je velika pošiljatev raznih gumbov, igel, modnih stvari, vezenin, finih žlic, rincic za čevlje, zapon, toaletnih stvari, čevljarskih potrebščin, orodja itd. — Za obilen obisk se priporoča trdka

J. Petelin, Ljubljana, Sv. Petra nabi št. 7 Na n. e. oaze na drobno in debelo.

Pozor! Za iskanje del odgovoren Valentin Kopitar.

Opotujem kot trgovski potnik v Južno Ameriko v Argentinijsko, istun potom prevzajem naročila, nabave ter razne slične zadeve. Interesenti so naprošeni, da sporoče svoje naslove pod »Argentinijska 8773« na upravo Slov. Naroda. 8773

Pozor! Proda se večja množina Portland cementa. Polzve se pri Ivanu Pirnatol Glince pri Ljubljani. 8758

Hišo s trgovino ali gostilno kupim na prometnem kraju v mestu al trgu. Anonci zavod Drago Beseljak Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5. 8814

Prevzel sem zastopstvo prvovrstnih tvornic: nudim elektrotehnični material, betonsko železo, različen železni material in motorje. Zahtevajte ponudbe

Gjorgje Grujić Beograd, Miletina ul. 15.